

Här attackerades Johan för två år sedan

När Johan vägrade lämna sin plånbok och mobil försökte rånarna knivhugga honom i magen. Han polisanmälde brottet, men rånarna åkte aldrig fast.

FOTO: CHRIS ANDERSON

Johans rånare fortfarande fria

Mindre än vart fjärde ungdomsrån klaras upp.

Johan, 21, polisanmälde sina rånare. Två år senare går de fortfarande fria.

– Polisen är för dålig på att lösa den här typen av brott, säger kriminologiprofessorn Jerzy Sarnecki.

Fallet Johan är typiskt. Han rånas av två yngre killar på Elinsborgsbacken i Tensta.

– Först trodde jag att det var några jag kände, sen såg jag kniven.

Han vägrar att lämna ifrån sig plånboken och sin mobiltelefon och blir attackerad med kniv.

Armarna tar smällen. Efteråt springer han direkt hem och ringer polisen.

Två år och fyra månader senare är rånet fortfarande ouppklarat.

Lars Lindskog, förundersökningsledare vid Västerortspolisens ungdomssektion, suckar.

– Det här är svårösta brott. Vi har oftast inget att gå på. Det går fort, vittnesuppgifter saknas och signalementen stämmer in på typ tusen ungdomar.

Under perioden 1 januari till 30 november 2007 anmäldes 275

personrån utomhus till Västerortspolisen. Bara 34 av fallen har gått vidare till åklagare.

– Jag skulle vilja säga att upplärningsprocenten är ganska god, men det är skillnad på att klara upp det polisiärt och ha en skälig misstänkt och få åklagaren med på taget, säger Lars Lindskog.

Ett jätteproblem för polisen är att många personrån aldrig kommer till polisens kännedom.

Om fler vågade anmäla skulle nästan alla rån klaras upp, menar Ville Paloheimo, vid Söderortspolisens rånkommission.

– De flesta rånare åker fast var tredje gång ungefär. Då klaras ofta mer än ett rån upp med hjälp av exempelvis fotokonfrontation.

Hur stort mörkertalet egentligen är vet ingen. Den senaste relevanta undersökningen som Brottsförebyggande rådet gjort är från 2005. Man frågade niondeklassare i landet om de hade slagit eller hotat någon för att få en sak.

Tre procent svarade ja. – En väsentligt mycket högre

siffra än polisanmälningarna samma period och definitivt närmare sanningen. Mörkertalet är mycket stort, slår Jerzy Sarnecki, professor i kriminologi vid Stockholms universitet, fast.

Ungdomsrånen är, enligt honom, ett enormt samhällsproblem eftersom offren oftast är välbärgade "svenska" ungdomar och gärningsmännen socialt utsatta "invandrarungdomar".

– De är en grogrund för rasism och leder till att fler beväpnar sig, säger Sarnecki.

För att få fler att våga vittna bygger polisen i samarbete med socialtjänst upp stödcentrum för unga brottsoffer runt om i Stockholm.

Men polisen efterlyser även fler övervakningskameror på allmänna platser, och en lagändring.

– Vi skulle vilja använda tvångsmedel, som telefonlistor, vid vanliga rån och inte bara – som i dag – vid grova rån.

Jerzy Sarnecki är skeptisk. Att tro att ungdomsrånen går att lösa med polisiära metoder är naivt, menar han.

– Polisen är ändå inte särskilt bra

Få åtal väcks

Personrån utomhus 2007

Antal ärenden	Till åklagare
City	532 39
Nacka	45 5
Norrort	135 15
Roslagen	52 11
Söderort	335 24
Södertälje	66 4
Södertörn	193 15
Västerort	275 34

KÄLLA: POLISEN

på att lösa den här typen av brott. Vi måste minska samhällsklyftorna och ge ungdomarna från förorterna andra möjligheter till framgång än genom att råna andra.

Trots allt ångrar Johan inte att han polisanmälde rånet. Det brottsofferstöd han har fått har hjälpt honom att bearbeta råntraumat.

– Jag har förstått att det inte var något personligt. Ändå får jag fortfarande tvinga mig själv att gå ut om kvällarna.

● **Monika Ruborg**
monika.ruborg@mitti.se
tel 550 550 67

i korthet

Lättare för unga att få bostad

SPÅNGA Stockholmshem öronmärker alla sina små lägenheter på upp till 30 kvadratmeter för unga bostadssökande mellan 18 och 25 år. Bostadsbolaget äger och förvaltar närmare 6 000 lägenheter i västerort, varav drygt 100 finns i Bromsten och Solhem.

– Som 18-åring vill man ofta ha en liten, äldre, billig lägenhet som sin första bostad men har inte kötid nog för att kunna bli erbjuden en, säger Pelle Björklund, vd för Stockholmshem.

Dessutom räknar Stockholmshem med att systemet kommer att minska risken för att smålägenheter används som övernattningslägenheter.

Jobbtorg startar i Lunda Nova

SPÅNGA Vid årsskiftet inleds Stockholms stads satsning Jobbtorg. Totalt fem jobbtorg finns runt om i kommunen. En av filialerna finns på Lunda Nova näringslivscenter. Satsningen vänder sig till de arbetslösa som kommunen har kontakt med och ansvar för.

– Stockholm har tagit över ansvaret från stadsdelarna och nu kan vi göra en större och effektivare satsning för att minska försörjningskostnaderna, säger Karin Eriksson Bech, projektledare för jobbtorgen.

I Spånga-Tensta har man fram till nu arbetat med arbetsmarknadsfrågor inom enheten Jobbaktiv. Den verksamheten, med elva tjänster, går nu i graven och ersätts av Jobbtorg.

Oro för filmat våld på internet

SPÅNGA En invånare i stadsdelen anser att fritidsgårdar och andra träffpunkter måste föra en diskussion för att stoppa att filmat våld läggs ut på internet. Stadsdelsnämnden delar medborgarens åsikt och skriver i sitt svar att lärare, fritidsledare och fritidsassistenter redan frågar och pratar med ungdomar om det våld som finns i samhället.

Uppgav fel namn för kontrollanter

SPÅNGA En man som saknade färdbevis stoppades på Spånga station i fredags. Kontrollanterna bad honom godkänna en kontrollavgift. Mannen lydde men skrev under med felaktigt namn. Incidenten rapporterades strax efter halv tolv på förmiddagen.

Mannen misstänks nu för bedrägeri.